

Hàn Lệ Nhân

Văn hoá nhân dân

«Từ huyện lỵ đến Phình Giàng chỉ gần bốn chục cây số nhưng ô-tô gầm cao phải đi mất hơn hai giờ, lội qua ba con suối to, hai con suối nhỏ và cả chục đèo dốc. Cũng như ở huyện lỵ, trên mấy vạt đất thoai thoải dưới chân núi Sa Bua cạnh Trường tiểu học và trung học cơ sở Phình Giàng là khu nội trú dân nuôi với những chiếc "lều" quây bằng nứa, mái lợp tranh cao hơn đầu người chút ít. Vào thăm "phòng trọ" của Vừ Thị Cú, Vừ A Thái, Vừ Thị Mua.

- Cháu mấy tuổi rồi? Vừ A Thái nhìn tôi rồi lắc đầu nói gọn lỏn:

- Không biết đâu.

Tôi lật bìa cuốn sổ tay có hai chữ Nhân Dân to tướng cho Thái xem rõ rồi hỏi:

- Cháu có đọc (và hiểu) được hai chữ này không? Thái nhìn chăm chú một hồi rồi thần thờ lắc đầu.» (1)

Thắc mắc : Sao mỗi hai chữ đơn giản thế kia mà còn có người không hiểu, nhưng để cho chắc ăn, tôi vội tra Tự Điển Tiếng Việt do Viện Ngôn Ngữ Học biên soạn, nxb Đà Nẵng phát hành năm 2002, trang 710 ghi:

«Nhân dân: 1/ Đông đảo những người dân, thuộc mọi tầng lớp, đang sống trong một khu vực địa lý nào đó (nói tổng quát). Nhân dân VN. Nhân dân thế giới. Nhân dân lao động. Tinh thần phục vụ nhân dân. 2/ Thuộc về nhân dân, nhằm phục vụ nhân dân...» vì «không có gì tốt đẹp, vẻ vang bằng phục vụ nhân dân» khi mà nhà nước ta vốn là «nhà nước của nhân dân, do nhân dân, vì nhân dân» (2)

«Nhân dân !

Hai tiếng thật thiêng liêng - Chẳng thế mà nhân dân có mặt ở khắp mọi nơi - về văn hoá thì có : Nghệ sĩ nhân dân, hiệu sách nhân dân, giáo viên nhân dân, nhà hát nhân dân, báo Nhân Dân - ở những cơ quan nghiêm mật thì có Hội Đồng Nhân Dân, Ủy Ban Nhân Dân, Tòa Án Nhân Dân, Viện Kiểm Sát Nhân Dân, Công An Nhân Dân, Quân Đội Nhân Dân...» (3)

Nhân dân !

Hai tiếng thật thiêng liêng - Chẳng thế mà khi đọc lại bản Hiến Pháp-1992 hiện hành của CHXHCN-Việt Nam ta (không kể mục lục), tôi nhờ MS-Word đếm đi đếm lại nhiều lần, nó khẳng định có đúng 203 (hai trăm lẻ ba) lần hai chữ Nhân Dân ; tiện thể nó cho biết luôn, trong này có độc nhất 1 (một) lần bốn chữ Tập Trung Dân Chủ !

*

«Khi hết chiến tranh, tôi mới lớn lên và bắt đầu được nghe nhiều tới hai chữ “nhân dân” (trước đó thì hai chữ “dân chúng” hay “người dân” thường được nghe hơn).

Tại thành phố nơi tôi ở, hai chữ nhân dân được nghe từ loa phóng thanh rất nhiều lần mỗi ngày, và có thể nhìn thấy hai chữ này hầu như ở mọi nơi trong thành phố, sơn hai màu nền đỏ chữ vàng: Tòa án nhân dân, báo nhân dân, công an nhân dân, quân đội nhân dân, ủy ban nhân dân,... mãi đến khi cảm thấy hai chữ này có vẻ bị lạm dụng mới đặt câu hỏi với một người quen ở miền xa vào: “Có cái gì không có 2 chữ nhân dân không ?” thì nghe trả lời là “có chứ: Ngân Hàng Nhà Nước !”» (4)

«Của riêng trở thành của chung (cộng sản {g}), của nhân dân. Nhưng nhân dân là ai? Tôi là nhân dân, anh là nhân dân, nó là nhân dân... ai cũng là nhân dân để cuối cùng nhân dân chẳng là ai rõ rệt hết. Lúc ấy Đảng mới đứng ra tự nói rằng Đảng là Đại diện nhân dân để giữ tài sản của nhân dân trút hữu được từ nhân dân».(5). Tuy thế nhân dân vẫn thừa may mắn vì còn được quyền giữ hai chữ "làm chủ", đúng theo quy tắc hiến định "Đảng lãnh đạo, nhân dân làm chủ, Nhà nước quản lý."

Có lần tôi cười nói với một ông Giám đốc Ngân hàng rằng: Cái gì cũng mang nhân dân ra để chịu đựng: Quân đội nhân dân, Tòa án nhân dân, Hội đồng nhân dân..., nhưng khi tài sản vào Công hữu thì không gọi là nhân dân nữa mà là Ngân Hàng Nhà Nước (chứ không phải là Ngân Hàng Nhân Dân).» (6)

Và tôi nghe nói :

— "Chính quyền ta là chính quyền của nhân dân", do đó: «nếu nhân dân đói, Đảng và Chính Phủ có lỗi ; nếu nhân dân rét là Đảng và Chính Phủ có lỗi ; nếu nhân dân dốt là Đảng và Chính Phủ có lỗi ; nếu nhân dân ốm là Đảng và Chính Phủ có lỗi.».(7) Cho nên «hể chính phủ nào mà có hại cho nhân dân, thì nhân dân phải đập đổ chính phủ ấy đi, và gây lên chính phủ khác.»] (8)

— «Nói tóm lại, mỗi đảng viên và cán bộ phải xứng đáng là người lãnh đạo, là người đầy tớ thật trung thành của nhân dân.»(9). «Bác nhấn mạnh : làm đầy tớ cho nhân dân chứ không phải làm "quan" nhân dân.» (10)

— «Các ông vẫn hô uống nước nhớ nguồn. Nhưng các ông có lúc nào tự cảm thấy mình là đầy tớ nhân dân hay không? Các ông đối xử với nhân dân, trong đó có tôi như thế à? Các ông đã chống lại nhân dân. Ta nói nước ta nghèo, đó là sự thật. Nhưng tôi hỏi ai nghèo? Tôi thấy rằng chỉ có nhân dân là nghèo. Còn nhà nước và các quan cai trị không nghèo. Các quan có ô tô, phòng khách, máy lạnh, biệt thự, khách sạn...»(cố trung tướng Trần Độ)

*

«Lạ vì, khi chúng ta chưa có chính quyền trong tay, thì nhân vật của văn nghệ chủ yếu là những người nghèo khổ : một bác phu xe, một bé bán báo, một bé đi ở, một bà mẹ nghèo, một tiếng rao đêm...

Ngày nay, khi quyền hành đã về một mối, thì những người nghèo khổ, bất hạnh trong văn nghệ bỗng dung biến mất.

Y như đồng bào của chúng ta bây giờ rất xa lạ với sự nghèo khổ, hoặc giả những người nghèo khổ đã chạy sang thế giới bên kia cả rồi.

Ăn ở với nhau như vậy thì, không những chưa được tử tế cho lắm mà còn ... đáng sợ.» (Chuyện Tử Tế)

Song rốt cuộc, nhân dân thực sự là ai?

— Dạ thưa :

«Theo học thuyết Mác-Lênin, nhân dân là một tập hợp của những lực lượng dân chúng cách mạng nhất, tiến bộ nhất có tác dụng sáng tạo và thúc đẩy lịch sử tiến lên.

Cần lưu ý ngay rằng:

— Khái niệm nhân dân bao hàm một nội dung giai cấp sâu sắc : người lao động, người làm nên lịch sử, đối lập với giai cấp ăn bám, bóc lột, cản trở lịch sử.» (11) cũng như đối lập nước lửa với tập đoàn đầy tớ trường kỳ toa rập hà lạm, bòn rút, phí phạm tài sản của nhân dân ; những nhiều nọ tiền nhân dân, bóp hầu bóp họng nhân dân, v.v và v.v...

Nhân dân !

Hai tiếng thật thiêng liêng - Chẳng thể mà theo "nhà thơ lớn của nhân dân" Tố Hữu (12) thì «... nhân dân là những người gánh cả cuộc kháng chiến trên vai.».

Nhân dân !

Hai tiếng thật thiêng liêng - Chẳng thể mà sau khi kháng chiến thành công:

Ôi nhân dân, nhẩn nhục đến bao giờ,
Xiềng xích nào trong đầu người trời buộc?
(Bùi Minh Quốc)

Nhân dân ! Nhân dân !...

Hàn Lệ Nhân
(lượm lặt đó đây)

Chú thích:

(1) Đăng sau những căn nhà tạm, Duy Hương.

<http://www.edu.net.vn/Default.aspx?tabindex=0&tabid=2&mid=44&tid=149&iid=1556>

(2) "... and that government from the people, by the people, for the people..."

<http://showcase.netins.net/web/creative/lincoln/speeches/gettysburg.htm>

"La démocratie, c'est le gouvernement du peuple, par le peuple, pour le peuple" (A. Lincoln)

<http://www.evene.fr/citations/auteur.php?id=151&p=2>

vốn là phát biểu của TT Mỹ Abraham Lincoln (1809-1865), sau trận chiến Gettysburg ngày 19 tháng 11 năm 1863. Vậy mà lâu nay người mình cứ vô tình gán chặt cho là do ai đó phát ngôn !

* "Chính quyền chúng tôi là chính quyền của nhân dân, toàn tâm toàn ý phục vụ nhân dân là tôn chỉ của chúng tôi". Ai nói câu đó? Đó là nguyên tinh trưởng kiêm bí thư Tỉnh ủy Văn Nam Lý Gia Đình - người kết thúc cuộc đời mình bằng bản án tử hình vì tham ô, vợ treo cổ tự tử, con trai bị tù đầy... (Anh giáo làng trở thành quan tham, Tuoitre.com)

<http://www.tuoitre.com.vn/Tianyon/Index.aspx?ArticleID=151718&ChannelID=20>

(3) Chuyện Tử Tế, đạo diễn Trần Văn Thủy.

<http://dactrung.net/phorum/tm.aspx?m=227473>

(4) Khi cả một đất nước là của đảng, Nguyễn Vĩnh Long (DCVOnline)

<http://www.doi-thoi.com/tinngoainuoc0208.html>

(5) Cách mạng công nhân và nông dân, GS-TS Nguyễn Phúc Liên.

http://viettudat.net/11658.html?*session*id*key*=*session*id*val*

(6) Như trên.

(7) H.C.M tuyển tập, chương Đường Kách Mệnh, trang 242 – nxb Sự Thật, Hà Nội 1980.

(8) Sđd, như trên. Ngoài ra:

Trong Từ Điển Bách Khoa VN tập 3, nxb Từ điển Bách Khoa - Hà Nội 2003, có đoạn ghi "Nhân Dân không bao hàm trong nó giai cấp thống trị thi hành chính sách chống nhân dân." (trang 232).

(9) Sđd, như trên.

(10) Về giáo dục thanh niên, H.C.M. trang 220 – nxb Thanh Niên, HN 1977.

(11) Lý luận văn học, TS Nguyễn Hoa Bằng - Tủ sách trường đại học Cần Thơ xb, 1994).

<http://www.ctu.edu.vn/coursewares/supham/llvanhoc1/ch3.htm>

(12) Tố Hữu: Người mở đường của nền thơ cách mạng, Vũ Quần Phương - Báo Nhân Dân, 22/05/1997.

<http://www.binhthuan.gov.vn/khtt/Vanhua/0001/0000/dnhan010.htm>

<http://www.ctu.edu.vn/coursewares/supham/vhvn45-54/ch2.htm>